

87-100 Toruń, ul. Podmurna 93
tel. 056 65 22 186, e-mail: archAK@um.torun.pl
REGON 870502736

W 2003-2004 - Zmiana nazwy

MEMORIAŁ

General Marii Wittek

+ fot. Kseroval VM **AK**
SOKAL Aleksandra KG

ps. „Melwina”, „Władka” Kedyw

| 1912 - 1943 |

3660 | WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — SOKAL Aleksandra

3660 | WSK

I/1. Relacja *vk. 10, s. 1-10*

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora

II. Materiały uzupełniające relację *vk. 1, s. 1*

III/1 – Materiały dotyczące rodziny relatora

III/2 – Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3 – Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945)

III/4 – Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r.

III/5 – inne...

IV. Korespondencja

V. Nazwiskowe karty informacyjne

VI. Fotografie *vk sero pkt. II s. 1*

I₁ Relacja

- Biogram A. Sokalówny oprac. przez M. Suleję i W. Misztala, 2003, mps, kopia, k. 2, s. 1-2.
- Biogram A. Sokalówny oprac. przez M. Suleję i W. Misztala, 2003, mps, kopia, k. 2, s. 3-4.
- Biogram A. Sokalówny oprac. przez M. Suleję i W. Misztala, 2003, mps, kopia, k. 4, s. 5-8.
- Biogram A. Sokalówny oprac. przez E. Zawacką i J. Kwomp, 2006, mps, rkps, oryg., k. 2, s. 9-10.

I
Aleksandra SOKALÓWNA -MS, 10 III 03

Urodziła się 23 października 1912 r. we Lwowie jako córka jako córka Klemensa Sokala i Marii z Pulikowskich. Miała siostrę Stefanię – bliźniaczkę.

Ich matka była nauczycielką. Zmarła między 1933 a 1938 r.

Ojciec, ur. 19 marca 1887 r. we Lwowie, lekarz – specjalista chorób wewnętrznych, absolwent Uniwersytetu Wiedeńskiego. Pracował we Lwowie, następnie w Lublinie a od stycznia 1933 r. w Warszawie. W Warszawie objął posadę lekarza przy Kuratorium Okręgu Szkolnego Warszawskiego i pracował w Instytucie Głuchoniemych i Ociemniałych przy Placu Trzech Krzyży, w Gimnazjum Władysława IV, w Seminarium Nauczycielskim w Ursynowie oraz na Wyższych Kursach Nauczycielskich. W Warszawie mieszkali do połowy lat 30-tych przy Placu Trzech Krzyży 4 m. 6, następnie przy ul. Wilczej 26 a, natomiast w 1941 r. przy Żurawiej 15. Dr Sokal po wojnie, w latach 1949-1961, kierował Centralną Przychodnią Międzyszkolną przy ul. Hożej 88. Obecnie na frontowej ścianie tego budynku znajduje się tablica, która głosi: „*W tym domu w latach 1949-1961 kierował Centralną Przychodnią Międzyszkolną dr med. Klemens Sokal. 1887-1974. Jeden z twórców higieny szkolnej w Polsce. W stulecie urodzin Polskie Towarzystwo Higieniczne i uczniowie. Marzec 1987 r.*”

Aleksandra jeszcze w Lublinie w 1931 r. ukończyła gimnazjum matematyczno-przyrodnicze. W czasach gimnazjalnych należała do harcerstwa. Uprawiała lekką atletkę i wioślarstwo. 15 września 1932 r. została przyjęta na 2-letni kurs nauczycielski w Centralnym Instytucie Wychowania Fizycznego na Bielanach. Osiągnęła bardzo dobre wyniki na egzaminach wstępnych. Uzyskała 135 punktów na 220 możliwych co dało jej 7

lokata na 72 zdające kandydatki. Była znakomitą studentką. Po ostatnim, szóstym trymestrze nauki w czerwcu 1934 r. uzyskała oceny b. dobre z fizyki, chemii, biometrii, właściwości wieku, psychologii, pedagogiki, teorii WF, gimnastyki, umuzykalnienia, lekkiej atletyki, gier sportowych, pomocy doraźnej, pływania i strzelania, oceny dobre z anatomii, biologii, fizjologii, masażu, terenoznawstwa, systemu i dydaktyki gimnastyki, zabaw ruchowych higieny, obozownictwa i wycieczek, narciarstwa, łyżwiarstwa, wioślarstwa, walki wręcz i praktyki lekcyjnej. Jedynie z historii WF otrzymała ocenę dostateczną. W „Opinii ostatecznej rady pedagogicznej” napisano: „*Inteligencja ogólna b. duża, sprawność osobista b. duża. Wyrobienie życiowe małe, etycznie duże, społecznie nie ujawniła. Zainteresowania wychowawcze średnie. Przygotowanie fachowe b. dobre. Lojalność b. duża. Ambicja pracy b. duża.*” Ukończyła kurs 16 czerwca 1934 r. z 13 lokatą na 33 absolwentki.

Do 1939 r. pracowała jako nauczycielka wychowania fizycznego w Gimnazjum im. Aleksandry Piłsudskiej na Żoliborzu. Była także instruktorką PWK. Podczas kampanii wrześniowej uczestniczyła w obronie Warszawy jako sanitariuszka III batalionu 360 pp. W okresie okupacji uczestniczyła w tajnym nauczaniu a od jesieni 1939 r. była łączniczką Oddziału Operacyjno – Wojskowego KG SZP-ZWZ. W 1942 r. została przeniesiona na funkcję kierowniczką łączności oddziału „Osa-Kosa 30” KG AK. Używała ps. Malwina, Malwa, Władka oraz nazwiska konspiracyjnego Evi Keller. Uczestniczyła w przygotowaniach do zamachu na dowódcę SS i policji w Generalnym Gubernatorstwie. W związku z tym przewoziła z Warszawy do Krakowa m.in. granaty. W dniu 23 stycznia 1943 r. brała udział w próbie spalania kartoteki Urzędu Pracy na Kredytowej w Warszawie. Została aresztowana 5 czerwca 1943 r. w kościele św. Aleksandra na Placu Trzech Krzyży w czasie ślubu oficera „Kosy 30” por. Mieczysława Uniejewskiego z Teofilą Suchankówną. Poddana w gestapo ciężkim torturom, wytrzymała śledztwo przez 2 tygodnie, nikogo nie wydała, po czym popełniła samobójstwo zażywając truciznę.

Pośmiertnie została odznaczona Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari, zweryfikowanym na Uchodźstwie w dniu 2 marca 1967 r. (nr. k. 13364).

Źródła:

APm.st.W, akta AWF, syg. 100 (Aleksandra Sokalówna); GBL, zb. spec. t. 3495 (Klemens Sokal) – DW UdsKiOR, Spis VM Londyn, s. 160 – Słownik uczestniczek, s. 369.

*Wiesław Misztal
Miroslaw Sulej*

Aleksandra SOKALÓWNA - MS 18 04 03

Urodziła się 23 października 1912 r. we Lwowie jako córka Joachima Klemensa Sokala i Marii z Pulikowskich. Miała siostrę bliźniaczkę o imieniu Stefania.

Ich matka była nauczycielką. Zmarła między 1933 a 1938 r.

Ojciec, ur. w 1887 r. we Lwowie, s. Jakuba i Adeli z d. Sprecher, w 1911 r. ukończył medycynę na Uniwersytecie Wiedeńskim. Pracował we Lwowie specjalizując się w ortopedii. W czasie I wojny światowej służył w stopniu podporucznika, a od 1916 r. porucznika w armii austriackiej jako lekarz batalionowy 15 pp na froncie galicyjskim, następnie, już do końca wojny w Lublinie w szpitalu wojskowym na oddziale ortopedii. 1 listopada 1918 r. wstąpił ochotniczo do Wojska Polskiego dalej pracując w szpitalu wojskowym w Lublinie jako lekarz, a następnie także ordynator ortopedii. W 1920 r. był krótko komendantem szpitala jeńców rosyjskich w Puławach, a w 1921 r. szefem sanitarnym przy DOK w Świecianach. Otrzymywał b. dobre opinie od przełożonych. W 1920 r. został mianowany kapitanem. Od stycznia 1933 r. pracował w Warszawie. Objął posadę lekarza przy Kuratorium Okręgu Szkolnego Warszawskiego i pracował w Instytucie Głuchoniemych i Ociemniałych przy Placu Trzech Krzyży, w Gimnazjum Władysława IV, w Seminarium Nauczycielskim w Ursynowie oraz na Wyższych Kursach Nauczycielskich. W Warszawie mieszkali do połowy lat 30-tych przy Placu Trzech Krzyży 4 m. 6, następnie przy ul. Wilczej 26 a, natomiast w 1941 r. przy Żurawiej 15. Dr Sokal po wojnie, w latach 1949-1961, kierował Centralną Przychodnią Międzyszkolną przy ul. Hożej 88. Obecnie na frontowej ścianie tego budynku znajduje się tablica, która głosi: „W tym domu w latach 1949-1961 kierował Centralną Przychodnią Międzyszkolną dr med. Klemens Sokal. 1887-1974. Jeden z twórców higieny szkolnej w Polsce. W stulecie urodzin Polskie Towarzystwo Higieniczne i uczniowie. Marzec 1987 r.”

Aleksandra jeszcze w Lublinie w 1931 r. ukończyła gimnazjum matematyczno-przyrodnicze. W czasach gimnazjalnych należała do harcerstwa. Uprawiała lekką atletkę i wioślarstwo. 15 września 1932 r. została przyjęta na 2-letni kurs nauczycielski w Centralnym Instytucie Wychowania Fizycznego na Bielanach. Osiągnęła bardzo dobre wyniki na egzaminach wstępnych. Uzyskała 135 punktów na 220 możliwych co dało jej 7 lokatę na 72 zdające kandydatki. Była znakomitą studentką. Po ostatnim, szóstym

trymestrze nauki w czerwcu 1934 r. uzyskała oceny b. dobre z fizyki, chemii, biometrii, właściwości wieku, psychologii, pedagogiki, teorii WF, gimnastyki, umuzykalnienia, lekkiej atletyki, gier sportowych, pomocy doraźnej, pływania i strzelania, oceny dobre z anatomii, biologii, fizjologii, masażu, terenoznawstwa, systemu i dydaktyki gimnastyki, zabaw ruchowych higieny, obozownictwa i wycieczek, narciarstwa, łyżwiarstwa, wioślarstwa, walki wręcz i praktyki lekcyjnej. Jedyne z historii WF otrzymała ocenę dostateczną. W „Opinii ostatecznej rady pedagogicznej” napisano: „*Inteligencja ogólna b. duża, sprawność osobista b. duża. Wyrobienie życiowe małe, etycznie duże, społecznie nie ujawniła. Zainteresowania wychowawcze średnie. Przygotowanie fachowe b. dobre. Lojalność b. duża. Ambicja pracy b. duża.*” Ukończyła kurs 16 czerwca 1934 r. z 13 lokatą na 33 absolwentki.

Do 1939 r. pracowała jako nauczycielka wychowania fizycznego w Gimnazjum im. Aleksandry Piłsudskiej na Żoliborzu. Była także instruktorką PWK. Podczas kampanii wrześniowej uczestniczyła w obronie Warszawy jako sanitariuszka III batalionu 360 pp. W okresie okupacji uczestniczyła w tajnym nauczaniu a od jesieni 1939 r. była łączniczką Oddziału Operacyjno – Wojskowego KG SZP-ZWZ. W 1942 r. została przeniesiona na funkcję kierowniczką łączności oddziału „Osa-Kosa 30” KG AK. Używała ps. Malwina, Malwa, Władka oraz nazwiska konspiracyjnego Evi Keller. Uczestniczyła w przygotowaniach do zamachu na dowódcę SS i policji w Generalnym Gubernatorstwie. W związku z tym przewoziła z Warszawy do Krakowa m.in. granaty. W dniu 23 stycznia 1943 r. brała udział w próbie spalenia kartoteki Urzędu Pracy na Kredytowej w Warszawie. Została aresztowana 5 czerwca 1943 r. w kościele św. Aleksandra na Placu Trzech Krzyży w czasie ślubu oficera „Kosy 30” por. Mieczysława Uniejewskiego z Teofilą Suchankówną. Poddana w gestapo ciężkim torturom, wytrzymała śledztwo przez 2 tygodnie, nikogo nie wydała, po czym popełniła samobójstwo zażywając truciznę.

Pośmiertnie została odznaczona Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari, zweryfikowanym na Uchodźstwie w dniu 2 marca 1967 r. (nr. k. 13364).

Źródła:

APm.st.W, akta AWF, syg. 100 (Aleksandra Sokalówna); CAW, ap 750, 21625 (Klemens Sokal); GBL, zb. spec. t. 3495 (Klemens Sokal) – DW UdsKiOR, Spis VM Londyn, s. 160 – Słownik uczestniczek, s. 369.

Wiesław Misztal

Miroslaw Sulej

Aleksandra SOKALÓWNA - MS 2x03

Urodziła się 23 października 1912 r. we Lwowie jako córka jako córka Klemensa Sokala i Marii z Pulikowskich. Miała siostrę Stefanię – bliźniaczkę. (Zaświadczenie starosty grodzkiego w Lublinie L. BP.17/296 z 5 września 1932 r. znajdujące się w aktach studenckich Stefanii stwierdza, że urodziła się ona w Lublinie przy ul. Jezuickiej 21, ale to raczej pomyłka. Zapewne chodziło o ich lubelski adres.)

Ich matka była nauczycielką. Zmarła między 1933, a 1938 r.

Ojciec, ur. 19 marca 1887 r. we Lwowie, lekarz – specjalista chorób wewnętrznych, absolwent Uniwersytetu Wiedeńskiego. Pracował we Lwowie, następnie w Lublinie a od stycznia 1933 r. w Warszawie. W Warszawie objął posadę lekarza przy Kuratorium Okręgu Szkolnego Warszawskiego i pracował w Instytucie Głuchoniemych i Ociemniałych przy Placu Trzech Krzyży, w Gimnazjum Władysława IV, w Seminarium Nauczycielskim w Ursynowie oraz na Wyższych Kursach Nauczycielskich. W Warszawie mieszkali do połowy lat 30-tych przy Placu Trzech Krzyży 4 m. 6, następnie przy ul. Wilczej 26 a, natomiast w 1941 r. przy Żurawiej 15. Dr Sokal po wojnie, w latach 1949-1961, kierował Centralną Przychodnią Międzyszkolną przy ul. Hożej 88. Obecnie na frontowej ścianie tego budynku

znajduje się tablica, która głosi: „*W tym domu w latach 1949-1961 kierował Centralną Przychodnią Międzyszkolną dr med. Klemens Sokal. 1887-1974. Jeden z twórców higieny szkolnej w Polsce. W stulecie urodzin Polskie Towarzystwo Higieniczne i uczniowie. Marzec 1987 r.*”

W 1931 r. ukończyła Gimnazjum Matematyczno-Przyrodnicze Władysława Kunickiego w Lublinie. W latach gimnazjalnych należała do harcerstwa. Uprawiała lekką atletkę i wioślarstwo. 15 września 1932 r. została przyjęta na 2-letni kurs nauczycielski w Centralnym Instytucie Wychowania Fizycznego na Bielanach. Osiągnęła bardzo dobre wyniki na egzaminach wstępnych. Uzyskała 135 punktów na 220 możliwych co dało jej 7 lokatę na 72 zdające kandydatki. Była znakomitą studentką. Po ostatnim, szóstym trymestrze nauki w czerwcu 1934 r. uzyskała oceny b. dobre z fizyki, chemii, biometrii, właściwości wieku, psychologii, pedagogiki, teorii WF, gimnastyki, umuzykalnienia, lekkiej atletyki, gier sportowych, pomocy doraźnej, pływania i strzelania, oceny dobre z anatomii, biologii, fizjologii, masażu, terenoznawstwa, systemu i dydaktyki gimnastyki, zabaw ruchowych higieny, obozownictwa i wycieczek, narciarstwa, łyżwiarstwa, wioślarstwa, walki wręcz i praktyki lekcyjnej. Jedyne z historii WF otrzymała ocenę dostateczną. W „*Opinii ostatecznej rady pedagogicznej*” napisano: „*Inteligencja ogólna b. duża, sprawność osobista b. duża. Wyrobienie życiowe małe, etycznie duże, społecznie nie ujawniła. Zainteresowania wychowawcze średnie. Przygotowanie fachowe b. dobre. Lojalność b. duża. Ambicja pracy b. duża.*” Ukończyła kurs 16 czerwca 1934 r. z 13 lokatą na 33 absolwentki.

Do 1939 r. pracowała jako nauczycielka wychowania fizycznego w Gimnazjum im. Aleksandry Piłsudskiej na Żoliborzu. Była także instruktorką PWK. Podczas kampanii wrześniowej uczestniczyła w obronie Warszawy jako sanitariuszka III batalionu 360 pp. W okresie okupacji uczestniczyła w tajnym nauczaniu a od jesieni 1939 r. była łączniczką

Oddziału Operacyjno – Wojskowego KG SZP-ZWZ. W 1942 r. została przeniesiona na funkcję kierowniczkę łączności oddziału „Osa-Kosa 30” KG AK. Używała ps. Malwina, Malwa, Władka oraz nazwiska konspiracyjnego Evi Keller. Uczestniczyła w przygotowaniach do zamachu na dowódcę SS i policji w Generalnym Gubernatorstwie. W związku z tym przewoziła z Warszawy do Krakowa m.in. granaty. W dniu 23 stycznia 1943 r. brała udział w próbie spalenia kartoteki Urzędu Pracy na Kredytowej w Warszawie. Została aresztowana 5 czerwca 1943 r. w kościele św. Aleksandra na Placu Trzech Krzyży w czasie ślubu oficera „Kosa 30” por. Mieczysława Uniejewskiego z Teofilą Suchankówną. Poddana w gestapo ciężkim torturom, wytrzymała śledztwo przez 2 tygodnie, nikogo nie wydała, po czym popełniła samobójstwo zażywając truciznę.

Pośmiertnie została odznaczona Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari, zweryfikowanym na Uchodźstwie w dniu 2 marca 1967 r. (nr. k. 13364).

Jej bliźniacza siostra Stefania, absolwentka Gimnazjum Matematyczno-Przyrodniczego Władysława Unickiego w Lublinie, od września 1931 r. była słuchaczką Instytutu „Reduty” Juliusza Osterwy w Warszawie na ul. Kopernika 36, a od 31 września 1932 r. także studentką Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Warszawskiego. Wiadomo, że przeżyła II wojnę światową i po jej zakończeniu mieszkała w Polsce ponieważ 31 marca 1951 r. odebrała z archiwum Uniwersytetu oryginały świadectwa dojrzałości i metryki urodzenia.

W jej aktach studenckich znajduje się m.in. zaświadczenie Instytutu Reduty z 7 września 1932 r. podpisane przez Juliusza Osterwę: *„Kierownictwo Instytutu Reduty uprzejmie informuje, iż p. Stefania Sokalówna jest słuchaczką Instytutu od września 1931 r. i bierze czynny udział w pracach zarówno praktycznych, jak i teoretycznych. Zaświadczenie*

niniejsze wydaje się celem przedstawienia władzom Uniwersytetu Warszawskiego.”

Na formularzu prośby o przyjęcie na Wydział Humanistyczny UW z 14 września 1932 r. znajdujemy krotki życiorys: „*Jestem wyznania rzymskokat. Urodziłam się dnia 23 października 1912 r. we Lwowie. Początkowo nauki pobierałam w domu. Począwszy od II klasy gimnazjalnej chodziłam do gimnazjum matematyczno-przyrodniczego Władysława Kunickiego w Lublinie, które ukończyłam w maju roku 1931. Od września roku 1931 jestem słuchaczką w Instytucie Reduty, gdzie studiuje teatrologię i biorę czynny udział w pracy scenicznej. Chcąc pogłębić swoją wiedzę w zakresie sztuki i literatury postanowiłam równocześnie uczęszczać na wydział humanistyczny Uniwersytetu Warszawskiego.*”

Źródła:

APm.st.W, akta AWF, syg. 100 (Aleksandra Sokalówna); AUW, nr albumu 41079 (Sokal Stefania); GBL, zb. spec. t. 3495 (Klemens Sokal) – Spis VM Londyn, s. 160 – Słownik uczestniczek, s. 369.

87 III
D.W. 4
Biogram oprac. przez E2 i D.W. do III t. gest. 4XII 06
"Stowmike", P UM Kobiet
I/119

SOKALÓWNA Aleksandra (1912-1943), nauczycielka, instruktorka PWK, sanitariuszka w Kampanii Wrześniowej w Warszawie, od jesieni 1939 łączniczka „Malwina”, „Władka” Oddziału ^{III} Operacyjno-Wojskowego KG SZP-ZWZ, od 1942 kierownicza łączności oddziału dywersyjnego Kedywu KG AK „Osa-Kosa 30”, aresztowana przez gestapo, *tam zginęła*

D.W. 4

Aleksandra Sokalówna urodziła się 23 X 1912 we Lwowie jako córka lekarza Klemensa Sokala i nauczycielki Marii z d. Pulikowskiej. Miała siostrę bliźniaczkę Stefanię. Po początkowej nauce w domu ukończyła w 1931 wraz z siostrą Gimnazjum Matematyczno-Przyrodniczego w Lublinie, należąc tam do harcerstwa. Uprawiała lekką atletykę i wioślarstwo. W 1934 ukończyła kurs nauczycielski w Centralnym Instytucie Wychowania Fizycznego w Warszawie. Pracę nauczycielki wychowania fizycznego i równocześnie instruktorki PWK podjęła w Gimnazjum im. A. Piłsudskiej. W publikacji o tej szkole tak o niej napisano: *Dla uczennic była uosobieniem energii i zapału dla wychowania fizycznego, wprowadzając doń metody nowatorskie jak na owe czasy. Była uwielbiana przez miłośniczki sportu i ceniona przez wszystkie uczennice za jej prawość charakteru, rzetelność i pogodę ducha.*

D.W. 4

W kampanii Wrześniowej uczestniczyła w Warszawie jako sanitariuszka 360 pp., potem zaprzysiężona do SZP. Jako „Malwina” pełniła następnie funkcję łączniczki O III KG ZWZ. W 1942 otrzymała przydział kierowniczkę łączności Kedywu KG AK „Osa-Kosa 30”. Uczestniczyła w przygotowaniach w Krakowie do zamachu na dowódcę SS w Generalnym Gubernatorstwie gen. Krügera; m.in. przewiozła z Warszawy *bombki* granaty filipinki i bombę wyprodukowane w fabryce siatek metalowych J. Uklejskiego, którą kierował jej ojciec. W dniu 23 I 1943 brała udział w próbie spalenia kartoteki Urzędu Pracy (Arbeitsamt) na Kredytowej w Warszawie. Uczestniczyła także w tajnym nauczaniu. Aresztowana została 5 VI 1943 w kościele św. Aleksandra na Placu Trzech Krzyży w czasie nieostrożnego ślubu oficera „Kosa 30”; gestapo znalazło przy niej fałszywą kenkartę folksdojczki na nazwisko Evi Keller. Poddana ciężkim torturom, wytrzymała śledztwo przez 2 tygodnie nikogo nie wydając, po czym popełniła samobójstwo zażywając truciznę (niektóre źródła podają, że została rozstrzelana w drugiej połowie września 1943).

I/4/10

Nazwisko A. Sokal figuruje na tablicy pamiątkowej w szkole im. St. Sempołowskiej oraz na tablicy upamiętniającej ofiary gestapo w Mauzoleum Walki i Męczeństwa w Alei Szucha w Warszawie.

Ppor. Aleksandra Sokalówna Rozkazem z 11 XI 1943 została pośmiertnie odznaczona Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari (brak dokumentu nadania). Nadanie zostało zweryfikowane przez Kapitułę Londyńską 2 III 1967 z nr. Krzyża 13364. Była także pośmiertnie ~~była~~ odznaczona Sr.KZzM. ✓

Ojciec Klemens Sokal (1887-1974), lekarz ortopeda we Lwowie; czasu I wojny lekarz w armii austriackiej, następnie w Wojsku Polskim. Od 1933 pracował w Warszawie jako lekarz szkolny - nazwany twórcą higieny szkolnej - kierował w latach 1949-1961 Centralną Przychodnią Międzyszkolną. Matka Maria, nauczycielka germanistka, zmarła przed II wojną. Siostra Stefania, studentka Wydziału Humanistycznego UW; wojnę przeżyła.

APAK, T. 3660/WSK; APm.st.W, akta AWF, sygn. 100; AUW, nr albumu 41079; CAW, ap. 750, 21625; GBL, zb. spec. t. 3495; Spis VM Londyn, s. 160; SPP Londyn, TP. 1;

Bartoszewski, *Warszawski pierścień...*, s. 176, 181; *By nie odeszły...*, s. 431; Czuperska, *Cztery lata...*, s. 306; Domańska, *Pawiak...*, s. 391; Kumor E., *Wycinek z historii jednego życia*, Warszawa 1969, s. 150; Kunicki, *Cichy front*, s. 30, 47, 51, 58; *Łączność, sabotaż, dywersja*, s. 223; *Oddziały Powstania Warszawskiego*, Warszawa 1987, s. 47; *Sl. uczestniczek ...*, s. 369; Strzembosz T., *Oddziały Szturmowe Konspiracyjnej Warszawy 1939-1944*, Warszawa 1983, s. 210, 407; Wanat, *Za murami...*, s. 76, 77, 78, 470; Wesołowski, *Order VM...*, s. 615, 733; Wilamowski J., Kopczuk Wł., *Tajemnicze wyspy*, Warszawa 1990, s. 170, 175; *Wspomnienia więźniów Pawiaka*, Warszawa 1978, s. 44; *Z dziejów XVI Państwowego Liceum im. Stefanii Sempołowskiej w Warszawie: Gimnazjum i Liceum im. Aleksandry Pilsudskiej 1935-1947*, Warszawa 1995, s. 39-40

II Materiały uzupełniające relację

- Aleksandra Sokalówna [biogram] w: „5 dziejów XVI Państwowego Liceum im. S. Sempłowskiej w Warszawie” pr. zbior. pod przewod. M. Wipszyckiej i E. Chojńskiej, W-wa 1995, kopia, k. 1, s. 1

*Gimnazjum Liceum im. Aleksandra Piłsudskiego
1931-1944 2 droga ul. Zwiasta Loreum im.
Stefanii Sempołowskiej w Warszawie, W-40 1935*

Uerte

VM

Aleksandra Sokalówna

Urodzona 23 października 1912 roku we Lwowie, córka Klemensa, lekarza i Marii z Pulikowskich, nauczycielki, germanistki. W 1931 roku ukończyła Centralny Instytut Wychowania Fizycznego. Pracowała początkowo w prywatnym Gimnazjum Jadwigi Michalskiej w Warszawie. Od 1935 roku, do wybuchu wojny, była nauczycielką wychowania fizycznego w Gimnazjum i Liceum im. Al. Piłsudskiej na Żoliborzu, od 1931 roku, instruktorką Przysposobienia Wojskowego Kobiet.

We wrześniu 1939 roku pełniła służbę jako sanitariuszka III batalionu 360 pp., biorącego udział w obronie Warszawy na odcinku zachodnim. Od jesieni 1939 roku była łączniczką Oddziału Operacyjno - Wojskowego KG Służby Zwycięstwa Polski, następnie Związku Walki Zbrojnej. W roku 1942 została przeniesiona na funkcję kierowniczką łączności dywersyjnego oddziału dyspozy-

cyjnego „Osa-Kosa 30”. Uczestniczyła w przygotowaniach do zamachu na wyższego dowódcę SS i policji w Krakowie, Krügera, przewożąc z Warszawy bomby i granaty produkowane w fabryce siatek metalowych Józefa Ukiejeskiego, którą kierował jej ojciec, dr Klemens Sokal. 23 stycznia 1943 roku brała udział w próbie spalenia kartotek Urzędu Pracy (Arbeitsamt) na ul. Kredytowej w Warszawie.

Aresztowana 3 czerwca 1943 roku w kościele św. Aleksandra na pl. Trzech Krzyży w Warszawie, w czasie ślubu oficera „Osy-Kosy”. Poddana w Gestapo wyrafinowanym torturom, wytrzymała śledztwo przez dwa tygodnie, nikogo nie wydała, jednak w obawie załamania, popełniła samobójstwo.

VM Używała pseudonimów „Malwa”, „Władka”. Pośmiertnie odznaczona Krzyżem Virtuti Militari V kl. oraz Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieczami. Nazwisko jej figuruje na tablicy pamiątkowej w szkole im. S. Sempołowskiej oraz na tablicy upamiętniającej ofiary Gestapo w Muzeum w Alei Szucha w Warszawie.

Dla uczennic była uosobieniem energii i zapału dla wychowania fizycznego, wprowadzając doń metody nowatorskie jak na owe czasy. Była uwielbiana przez miłośniczki sportu i ceniona przez wszystkie uczennice za jej prawość charakteru, rzetelność i pogodę ducha.

(Piszą o Niej: Al. Kamicki, Cichy front, Warszawa 1969 str. 51 oraz Wł. Bartoszewski, Z kroniki „Parasola”, Nowa Kultura 1957 ust. 28-29 str. 381, 382).

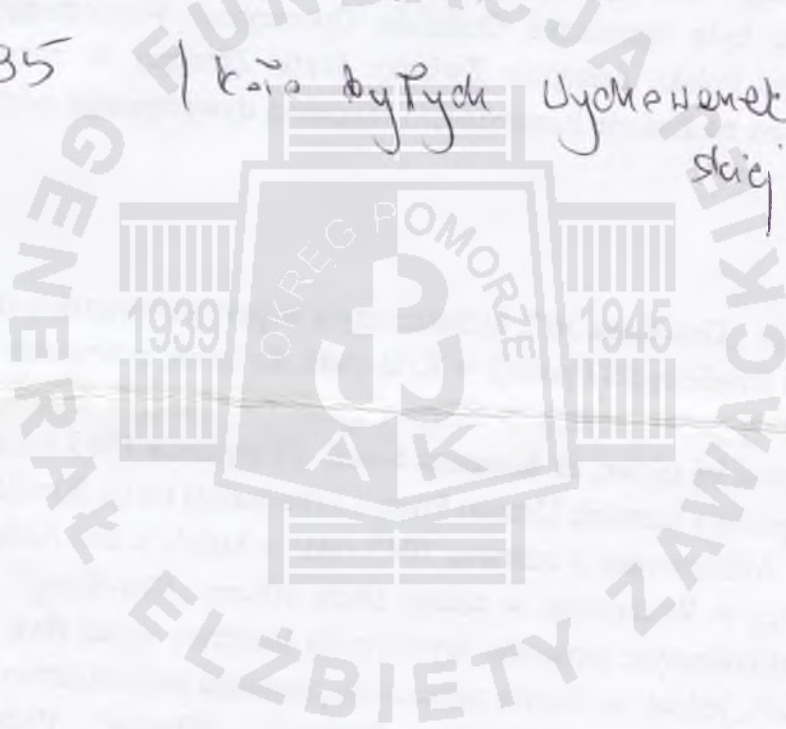
2 książki:

„Dzieje XII Państwowego Liceum im. Stefana Sempolowskiego
w Warszawie: Gimnazjum i Liceum im. Aleksandry

Piłsudskiej 1935-1947 / XII Państwowe Liceum im. St.
Sempolowskiej w W-wie | pr. zbior. pod przewod.

Meri Wipszyckiej i Eugenii Chaimskiej; zespół
red. Helene Busz - Chrostowska

W-wie 1935 | Księga byłych wychowanków im. A. Piłsud-
skiej |

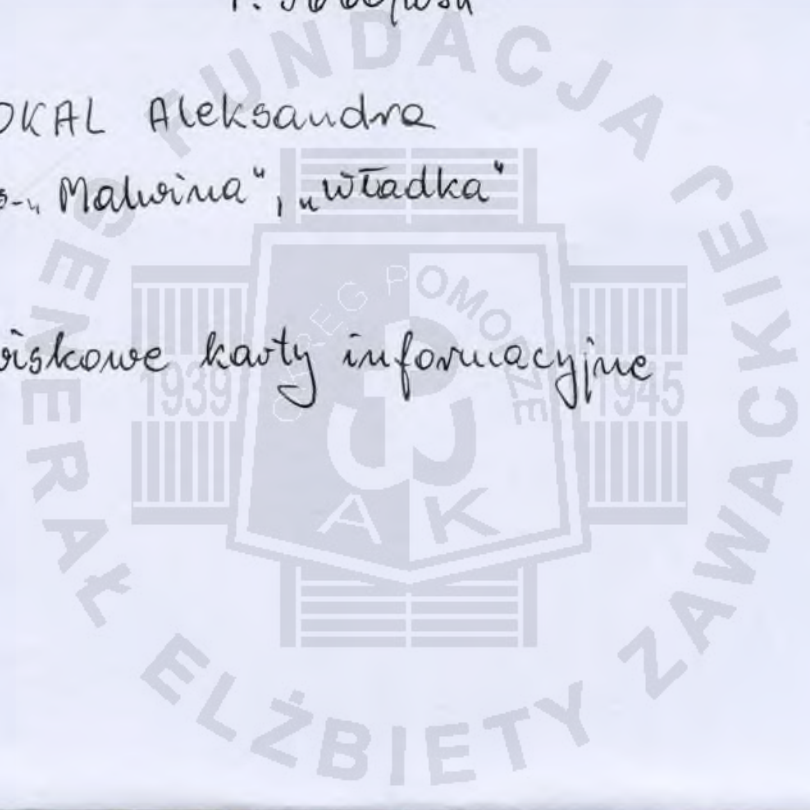
T. 3660/wsk

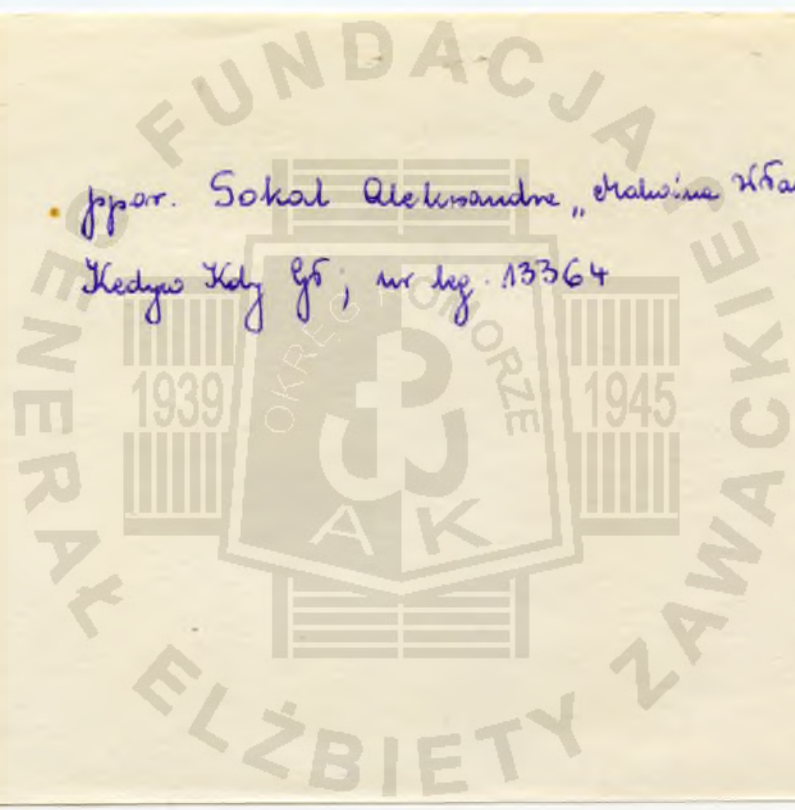
SOKAL Aleksandra

ps-"Malwina", "Władka"

V Nazwiskowe karty informacyjne

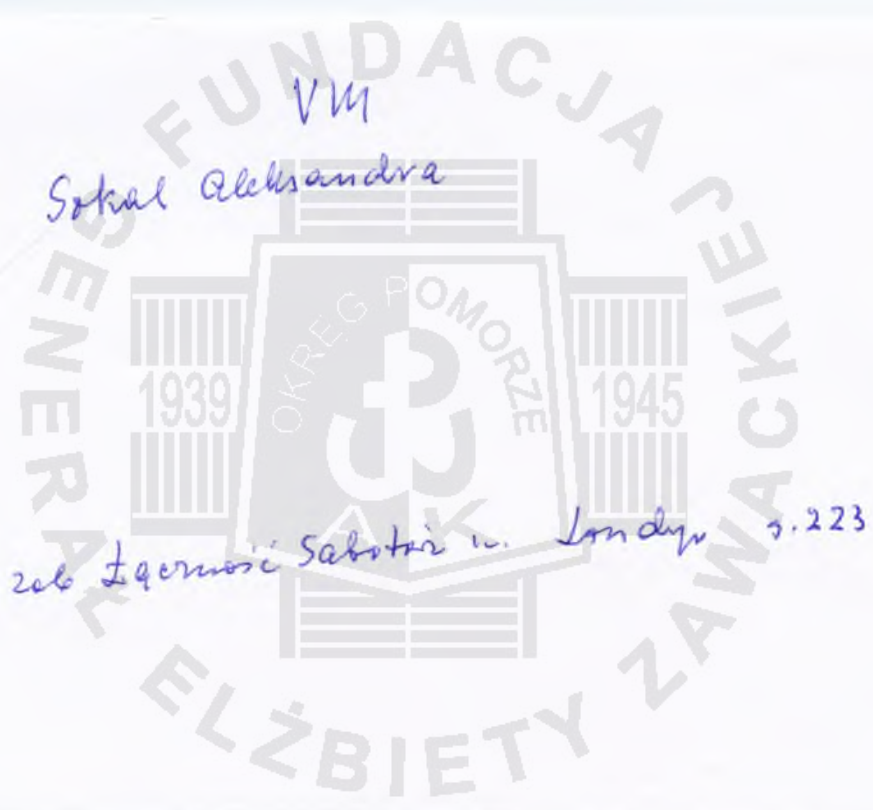
AK
KG
Kedyw

ppor. Sokół Aleksandra „Maksima Hradka”

Kedyś Kedy 95; nr leg. 13364

KG AK
Warszaw
Kedyw

SOKALÓWNA ALEKSANDRA - ps. "Władka"

Łączniczka kierownictwa "Kosy" (II-VII 1943 r.).

Źródło: Tomasz Strzębosz, Oddziały Szturmowe Konspiracyjnej Warszawy
1939-1944, Państwowe Wydawnictwo Naukowe 1983, s. 210, 407.

Z.Kotowicz' 001

AK
Warszawa

VM

SOKAL Aleksandra

ps „Malwa”

Oddział „Dysk”

grupa dywersyjna, sabotażowa
i Łączności

Job.

Oddziały Powstania Warszawskiego

zespół redakcyjny

Instytut Wydawniczy Zwierzchow Zawodowy
Warszawa 1987

47

Druk-
03 2007

i

SOKALÓWNA Aleksandra
ps. "Melwina"

- um. 23 X 1812 r. we Lwowie, Kiewowiczka
Tęczyński specjalnego oddz. KG AK
"Osa - Kosa"

- ewent. 5 VI 1843 r. po dwóch tygodniach
papiermistrz samobójstwa w ewentualnie postopu
"at. Suche"

Zob. Domowisko "Pewnie - każdemu i henazm",
W-wa 1888, s. 351

0.6.11.03

i

fr UM

SOKALOWNA Aleksandra

- meżenka od oddziału dyspozycyjnego KG AK „OSA - KOSA 30”, sześcioletni 5 VI 1943 w Katedrze św. Aleksandra, popełniła samobójstwo w al. Szucho od 20 VI 1943 r.

zdjęcia

zob. W. Bentoszewski, „Warszawski pierścien” s. 146, 151. Zarch. Agencja Prasowa, 1964, s. 146, 151.

i

bez teściu

HK-Wra
P-cha ST.

SOKAL Aleksandra
ppor., ps. „chłobuśka”
fd. 5, nr. 13364

Zob. P. Besotowski, Ordero Virtuti Militari
i jego kawalerowie
Haltiwari Press, Miami, Florida, USA
str. 615, 1992.

4 Jan 99

i

UM

AK
KG

SOKAL Aleksandra

ps. "Melwina" "Wiedka"

- O. Ose - kose 2 listy p. "Teodora"
Niepokoleczyckiego i p. "Beloma"
S. Smeryczyskiego
- odzw. postm. 11 XI 1843

Zob. SPP - poszukiwanie J. Kuczyńskiego IX 2001
1 zwł. do p. 226/2001 kanesp. E.21
D.kw. ± 2001.

AK
Kedyw

UM
Sokal Aleksandra "Władka"
Techniczne w oty. "Osa"
absolwentka CIWF.
wypisująca namisła "Evi Keller"
współprac. oty. "Zagralin"

J. Wilamowski, Wł. Kopceuk: Tajemnice wyspy
Wata 1990 Inst. Wypł. Zw. Zaw. s. 170, 175

JM-K

✓ M

TK
W24

Sobalowa Aleksandra "Malina"
^{z W24}
przygotowała broń i bomby "Malina", termiście
"Philippe", do łódek Kedyw
marzec 1942 r.

zob. E. Dunin, "Wycinki z historii..." s. 150

i

VM

AK
Kodju

+ SOKALÓWNA Aleksandra

ps. "Wiedka"

- ewesz. 5 VI 1943 (w kościele na pl. Trzech Krzyży
na ślubie Teofilii

Suchentówny z Mieczysławem
Umięjewskim; fałszywe nazwisko

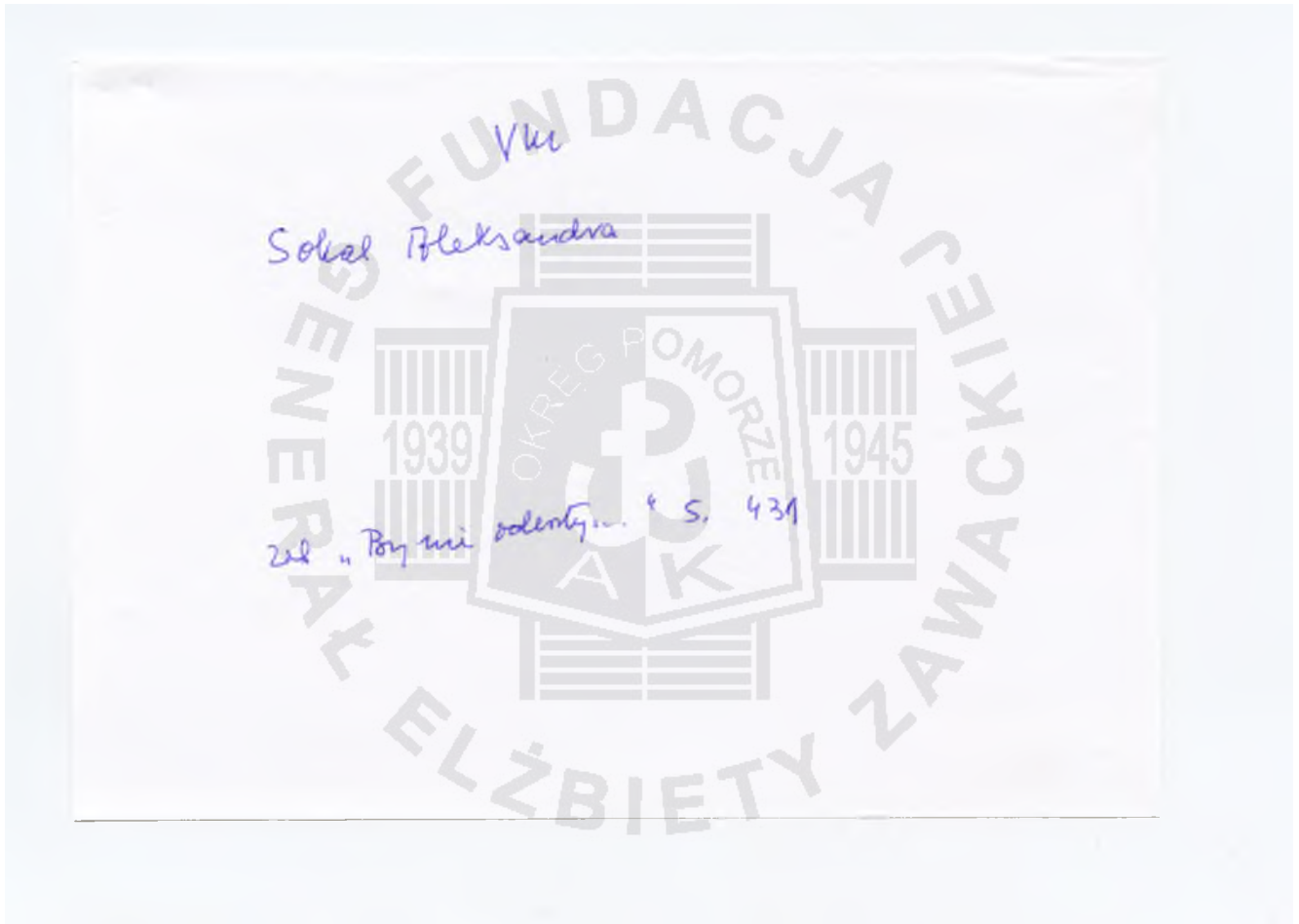
Evi Keller; Techniczne "Osy - Kosy"
z W-wy. rozstrzelana w II poł. IX 1943

prezycja z Enakowe Bomba użyta w
L. Wędek ze mianami "Pawieł", W-wy 1985
s. 76, 77, 78, 440

Dkw. 03.

zamedm me szefe policji i SS w OG
gen. Krügera.

- nauczycielka wychowanie fizycz-
nego w gimnazjum me Zoliborku

i

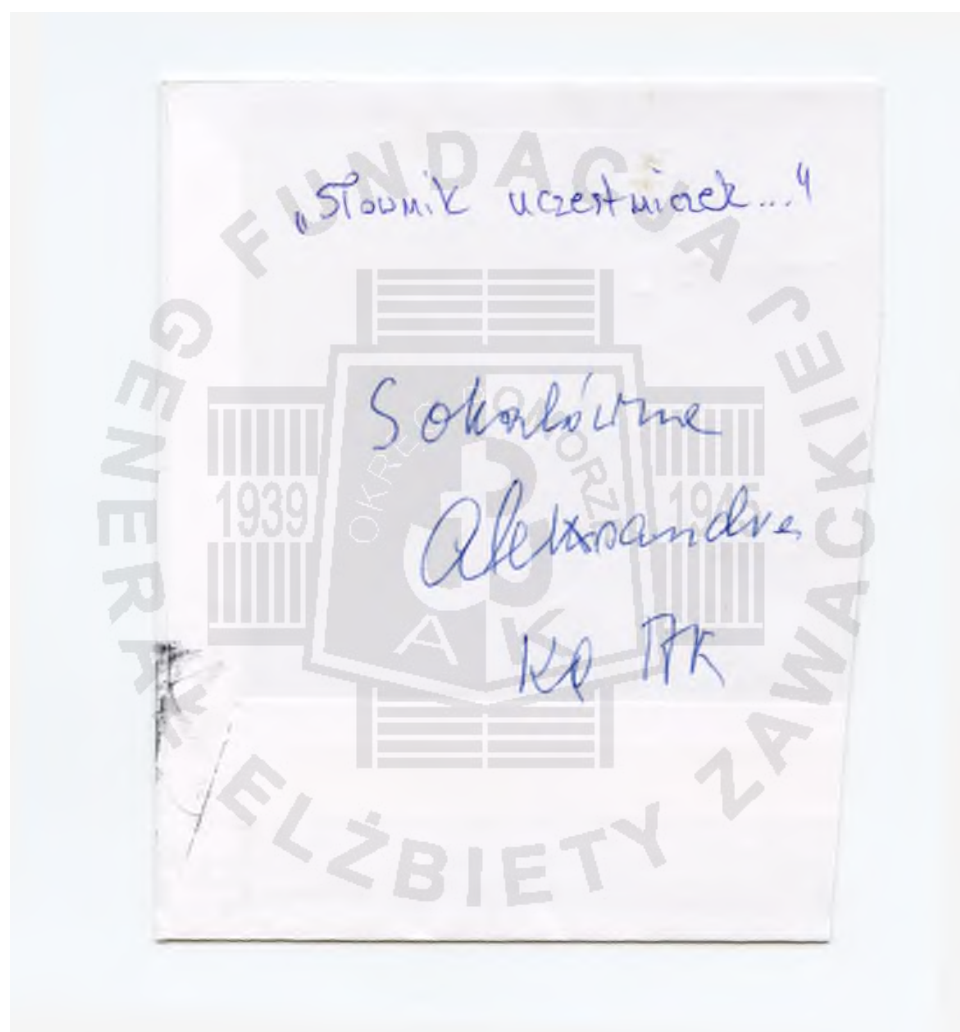
UM

AK
KG

SOKALÓWNA Aleksandra
(Keller Ewi)

2ob. Wspomnienie niezmiół Powieści, W-w
1948, s. 44 (bibl. F2)

D.kw. III 24

SOKALÓWNA ALEKSANDRA, „Malwina”, „Malwa”, „Władka”, n.o. Evi Keller (23 X 1912–IX 1943), ur. we Lwowie, c. Klemensa, lekarza, i Marii z Pulikowskich, nauczycielki; w 1931 ukończyła gimn. w Lublinie, następnie Centralny Instytut Wychowania Fizycznego w Warszawie, do 1939 była nauczycielką wf w gimn. im. A. Piłsudskiej na Żoliborzu, instruktorka PWK; we wrześniu 1939 sanitariuszka III batalionu 360 pp., biorącego udział w obronie Warszawy (na odcinku zachodnim); w okresie okupacji nauczycielka tajnych kompletów, od jesieni 1939 łączniczka Oddz. Operacyjno-Wojkowego KG SZP-ZWZ, w 1942 przeniesiona na funkcję kierowniczki łączności dywersyjnego oddziału dyspozycyjnego KG AK „Osa”–„Kosa 30”, uczestniczyła w przygotowaniach do zamachu na wyższego dowódcę SS i policji w GG w Krakowie Krügera, przywożąc m. in. z Warszawy granaty, 23 I 1943 brała udział w próbie spalenia kartoteki Urzędu Pracy na Kredytowej w Warszawie; aresztowana 5 VI 1943 w kościele Św. Aleksandra na pl.

U.11
ZWZ-PPK
OKR.
Warszawa

Sokalówna Aleksandra ps. „Władka”

Absolwentka GJWF-u o pierwszym ps. „Malwina”
żołnierka oddz. dywersyjnego „Osy-Kosy” uczest-
niczyła w przyc. do szmachu Ind. Kraugera - Karta
Krakowa, przewiozła dane o nim, z W-y do Kf-a
Aresztowana 5-7-43r. w kościele św. Aleksandra w W-ie
w pamiętnym dniu dla „Kosy” zabrana w cel. skucha,
poddana torturom, porzuciła się życia, zakazywając
truciznę

Lub. Fleksander Kunicki „Cichy Front” str. 30
47, 51, 58

M.M. 2001r.

Wyd. Inst. Wyd. „Pax” W-a 1969r.

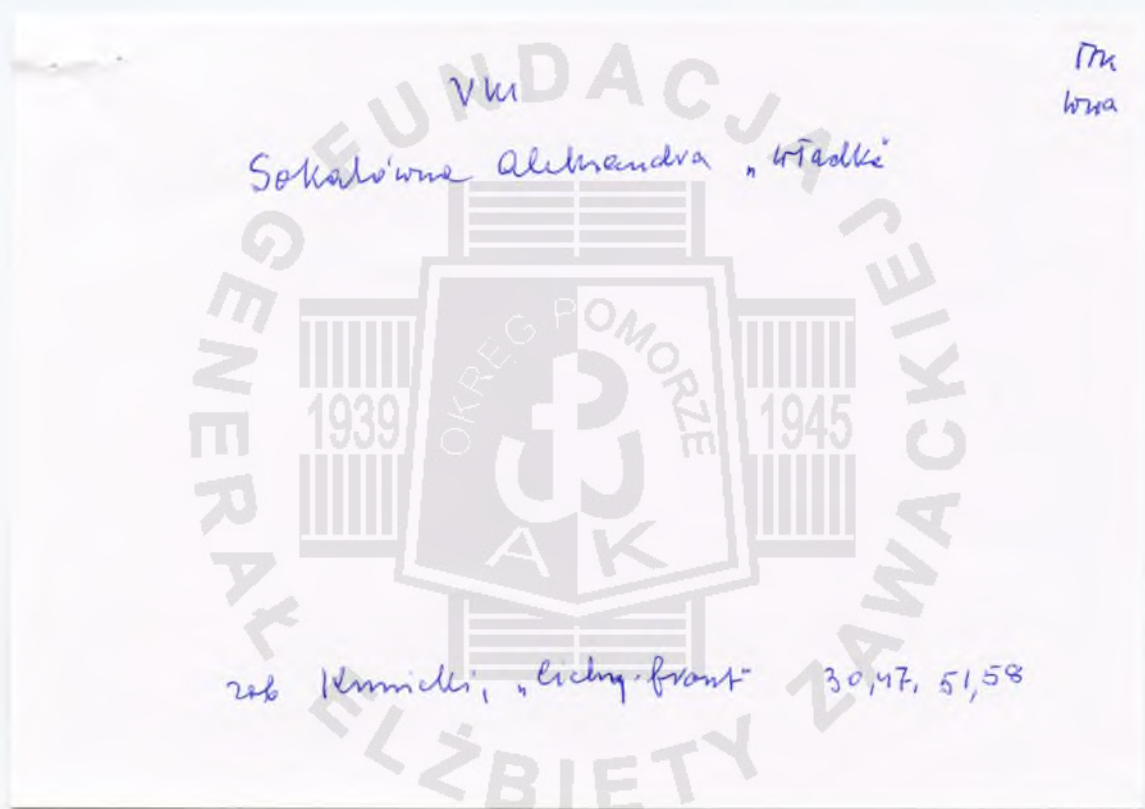
VIII ?
Sokolovna Alexandre
"Wladis" Malosme

PK
Wra
dykacje

- Absolwentka CWF
- pisała do Krakowa razem z Bogus (Płomień)
- wózce filipinki

206 P. Kuzniec Cielny front

famie Płoska Eric, Stypnińska
Dziem kade, Laros - Szwaj (Przyjaciółki Demyto
granny in the, Ruski
Dni Kuzniec, kutyk Zapad

Vki

Sekretowne Aleksandra „Wioski’

17m
Wra

zab Kmiceli, „liczny front’ 30,47, 51,58

MS/177

10 292

+ Sokal

1. N

Aleksandra ps. "Malwinia" wTadko Malwin

2. I., ps.

3. ur.

PROX AK

4. st.

AK

5. Org.

6. przydz.

Kolpa Kp Dsa Kosa

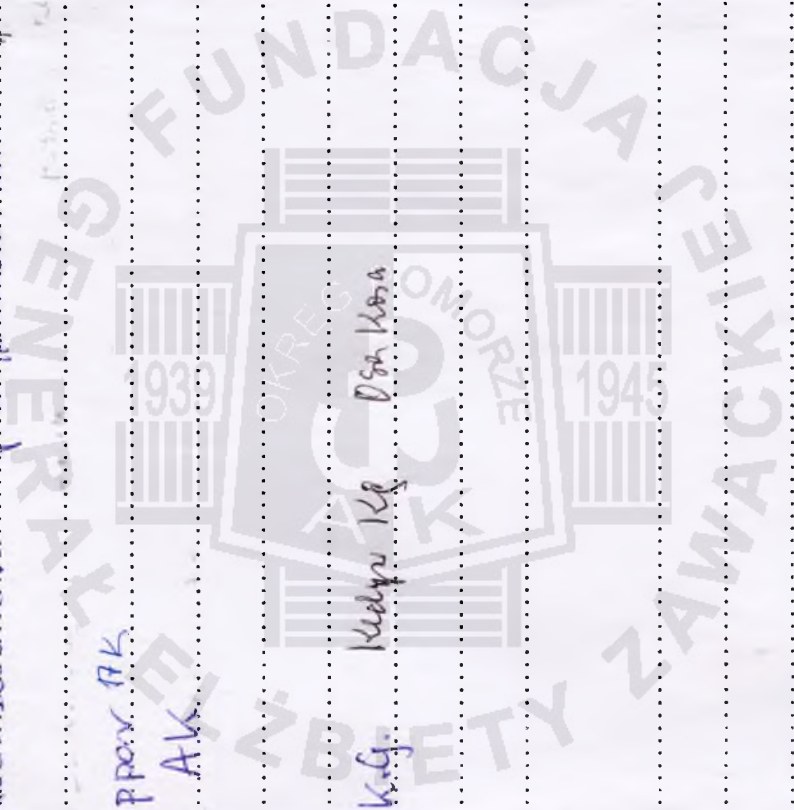
7. funkcje

13364

SPP 8. nr

Wesot A. 615 n 133

9. źr.

1. Schol. Aleksandra, 1939, ppor. 13364, AK Kłj. & Malwina, s. 615, 733
2. MN 1949/134 KHK

13364

SOKAL Aleksandra

